

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

ΙΟΥΝΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2023

ΤΑ ΝΕΑ
ΤΟΥ
ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΟΥ

SINEMA

CAFE | BAR | RESTAURANT

Περιεχόμενα

1. Αρθρογραφία	
Μονή Βαζελώνος ή Ζαβουλών	
Η άγνωστη απελευθέρωση των Αθηνών από τον τουρκικό ζυγό (25 Απριλίου 1821) και ο Καπετάν Μελέτης Βασιλείου	
2. Εκδηλώσεις Πολεμικού Μουσείου	
Επέτειος της 25ης Μαρτίου 1821	06
Εγκαίνια Παραρτήματος Χαλκίδας.....	07
Στρατηγική Συνεργασία του Πολεμικού Μουσείου με το Aegean College.....	09
3. Παρουσίαση Εκθέματος Πολεμικού Μουσείο	
Πανοπλία Ιάπωνα πολεμιστή "Σαμουράι" του 14ου αιώνα μ.Χ.	10
4. Βιβλιοθήκη	
Παρουσίαση συλλογής με θέμα την Ελληνιστική Περίοδο (4ος αι. π.Χ. – 1ος αι. μ.Χ).....	12
5. Παραρτήματα	
Παράρτημα Θεσσαλονίκης.....	15
Παράρτημα Ναυπλίου	17
Παράρτημα Τρίπολης	19
Παράρτημα Καλαμάτας	20
Παράρτημα Χαλκίδας.....	21
6. Φωτογραφίες του Μήνα	
Θέμα: Αθλοπαιδιές κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία	22

Διεύθυνση - Επιμέλεια Έκδοσης

2η Εφορεία

ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ / WAR MUSEUM

Βασ. Σοφίας & Ριζάρη 2-4, Αθήνα 10675

Vasilissis Sofias Ave. & 2-4, Rizari str., Athens 10675

T 210 7252974

E info@warmuseum.gr

U warmuseum.gr

www.sinema.gr

210 72 39 652 • Ριζάρη 2, 10675 Αθήνα

ΜΟΝΗ ΒΑΖΕΛΩΝΟΣ Ή ΖΑΒΟΥΛΩΝ¹

Δρ. Ιωαν. Σ. Παπαφλωράτος

Βρίσκεται στη βάση ενός απότομου βράχου σε δασώδη περιοχή της Ματσούκας, κοντά στο εμπορικό και διοικητικό κέντρο της περιοχής και τους οικισμούς Χαμφίκιοι και Σαχνόη. Σύμφωνα με τα αρχεία της συγκεκριμένης Μονής καθώς και τα αντίστοιχα των δύο άλλων παλαιών μοναστηριών του Πόντου (της Σουμελά και του Περιστερεώτα), η Ιερά Μονή Αγ. Ιωάννη Βαζελώνος κτίστηκε το 270. Η χρονολογία επιβεβαιώνεται και από όσα σχετικά αναφέρει ο Μητροπολιτικός Κώδικας Αργυρουπόλεως, καθώς και χειρόγραφα στην βιβλιοθήκη του Μετοχίου του Παναγίου Τάφου στην Κωνσταντινούπολη.

Κτήτορες της μονής ήταν χριστιανοί που έφυγαν μακριά από την μήνιν των ειδωλολατρών της Τραπεζούντος και ήλθαν εκεί για να ησυχάσουν μακράν του κόσμου, κατά την περίοδο των διωγμών επί των ημερών των Αυτοκρατόρων Δεκίου (249-251) και Βαλλεριανού (253-260). Έλαβε την ονομασία της από το ομώνυμο όρος πάνω στο οποίο εκτίσθη. Σύμφωνα όμως με μία άλλη εκδοχή, πήρε το όνομά της από τη «Γη Ζαβουλώνος», όπως ονομαζόταν η περιοχή από όπου ξεκίνησε το κήρυγμά του ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος. Από παραφθορά του «Ζαβουλών» ονομάστηκε «Βαζελών».

Οι μοναχοί έζησαν στον χώρο του μοναστηριού, έως την επιδρομή των Περσών στην περιοχή (το 580), όταν το ιερό ίδρυμα ε γνώρισε πρωτοφανή καταστροφή. Οι Πέρσες έσφαξαν περί τους 400 μοναχούς, σύλησαν το Καθολικό και τους θησαυρούς της Μονής και την παρέδωσαν στις φλόγες. Μόνο στις γύρω σπηλιές και τα φαράγγια μπόρεσαν να κρυφτούν και σώθηκαν 17 αναχωρητές και μοναχοί. Εν τούτοις, η Μονή ανοικοδομήθηκε με την συνδρομή του στρατηγού Βελισσάριου, σε απόσταση λίγων χιλιομέτρων από την προηγούμενη θέση της, έπειτα από λίγο. Την συμπαράσταση του συγκεκριμένου στρατηγού και του Αυτοκράτορα Ιουστινιανού μαρτυρούσε και σχετικό χρυσόβουλο, το οποίο εξεδόθη προς όφελος της Μονής. Δυστυχώς, αυτό δεν σώζεται έως σήμερα. Αργότερα, την Μονή υπεστήριξαν και οι Μεγάλοι Κομνηνοί, Μανουήλ και Δαυίδ.

Αρχικώς, εξαρχιακά προνόμια είχαν χορηγηθεί απ' αυτούς προς το μοναστήρι. Μετά το 1461, αυτά αναγνωρίστηκαν και επικυρώθηκαν από το Πατριαρχείο. Η βιβλιοθήκη της περιελάμβανε πολύτιμους κώδικες, χρυσόβουλα αυτοκρατόρων, σουλτανικά φερμάνια, δωρητήρια έγγραφα, κ.α. Σήμερα, οι μόνοι κώδικες που σώζονται είναι αυτοί του Ιερομόναχου Αζαρία του 1705 και αυτός που βρίσκεται στο Μουσείο της Άγκυρας. Έως το 1903, η Μονή Βαζελώνος είχε υπό τη δικαιοδοσία της τα γύρω χωριά. Περίπου 1.000 οικογένειες ανεγνώριζαν την Μονή ως πνευματική τους Αρχή.

Σχετικά με την συγκεκριμένη Μονή, έγραψαν ο Πατριάρχης Ιωάννης Ξιφιλίνος (στα μέσα του 11ου αιώνα) και ο Αρχιμανδρίτης Πανάρετος Τοπαλίδης. Οι μοναχοί της απεκαλούντο «βαζελιώτες». Στα τέλη του 17ου αιώνα, η Μονή αντιμετώπισε σημαντικές οικονομικές δυσχέρειες, κατόρθωσε όμως να ανταπεξέλθει με την συνδρομή των Τσάρων της Ρωσίας. Το 1719, το μοναστήρι έπεσε θύμα ληστών, οι οποίοι το απογύμνωσαν από σημαντικά έγγραφα, κειμήλια και αντικείμενα αξίας. Το 1821, ο ηγούμενος Χρύσανθος έσωσε τους κατοίκους των γύρω χωριών από το μένος των αλλοπίστων, ενώ εξαγόρασε πολλούς αιχμαλώτους. Το 1872, ίδρυσε την Κεντρική Αστική Σχολή στο Χαμφίκιοι, βοηθώντας σημαντικά στην μόρφωση των νέων της περιοχής.

Στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και δη κατά την περίοδο της ρωσικής κατοχής, παρέμεινε υπό τον έλεγχο των Τούρκων, οι οποίοι διέταξαν την εκκένωσή της. «Στις 22 Απριλίου του 1916, παρουσιάστηκε στην πόρτα της μονής ο Τούρκος αστυνόμος του σταθμού Καλογέρ –χανί που ήταν απέναντι από την ωραία και ξακουστή μονή και την περιέκλωσε με 20 τζανταρμάδες, 8 στρατιώτες και πλήθος Τούρκους αγρότες της γύρω περιοχής.

- Εντός 4 ωρών, είπε ο αστυνόμος στον ηγούμενο, πρέπει να ετοιμασθήτε να φύγετε για το εσωτερικό, για τα χωριά της επαρχίας Γκιου-μους-χανέ (Αργυρουπόλεως).

¹ Απόσπασμα από το βιβλίο υπό τον τίτλο «Ο ελληνοισμός του Πόντου» των εκδόσεων Λειμών (2021).

- Ο ηγούμενος Γερβάσιος κατατρόμαξε. Ένοιωσε ότι ήλθε η τελευταία τους στιγμή. Και δεν ενδιαφερόταν μόνον για τον εαυτό του και τους μοναχούς που είχε. Στη μονή ήταν έγκλειστοι 650 πρόσφυγες ομογενείς των περιχώρων, 130 Τραπεζούντιοι και 29 Αρμενείς. Τι θα γίνονταν αυτοί; Ο ηγούμενος παρακάλεσε τον αστυνόμο να μην επιμένει στην διαταγή αυτή γιατί θα καταστρεφόταν η μονή.

- Άλλωστε, του είπε με χαμηλό τόνο, η μονή είναι απαράβιαστος με φερμάνια του ίδιου του Σουλτάνου. Θα είναι μία παράβασις ανωτάτων εντολών αν... Ο αστυνόμος εξοργίστηκε.

- Εγώ εκτελώ διαταγές και δεν γνωρίζω από φερμάνια. Τα φερμάνια δεν έχουν καμιά αξία μπρος στα στόματα των τηλεβόλων. Σου είπα, διαβολόπαπα, ότι σε τέσσερις ώρες πρέπει να φύγετε όλοι απ' εδώ μέσα... Τ' ακούς;

Ύστερα, έστειλε δύο τζανταρμάδες να ειδοποιήσουν τα άτακτα σώματα, τους τσετέδες της περιοχής να έλθουν να ενισχύσουν την πολιορκία της μονής.

- Θα δουν τότε πως τους βγάζουμε έξω.

Οι έγκλειστοι μέσα στη μονή Βαζελώνος περιήλθαν σε αδιέξοδο... Προτάθηκαν πολλές λύσεις, όμως μερικοί τολμηροί απεφάσισαν ν' ανοίξουν δρόμο μέσα από την ενισχυμένη φρουρά και να καταφύγουν στο δάσος. Πραγματικά, ήταν μία λύση απογνώσεως. Και τα μαύρα μεσάνυχτα, σαν φαντάσματα της κολάσεως, πατώντας στις άκρες

των ποδιών τους, σαν γάτες, έφυγαν από τη μονή 5 μοναχοί και 300 περίπου από τους έγκλειστους και χώθηκαν στο δάσος.

Το άλλο πρωί, οι τζανταρμάδες και οι τσετέδες ώρμησαν μέσα στη μονή και με υποκοπάνους, μαστιγώματα και ραβδισμούς έβγαλαν έξω τους υπόλοιπους και τους ωδήγησαν έτσι χωρίς ρούχα και εφόδια, - δεν τους άφησαν τίποτα να πάρουν - στο Χαψί-κιοϊ και ύστερα προς την Άρδασσα. Η πορεία τους αυτή ήταν μαρτυρική, βασανιστική, ήταν μια πορεία εξευτελισμού και αίματος...

Μόλις άδειασε η μονή, στίφη Τούρκων στρατιωτών, τσετέδων, χωρικών και γυναικοπαίδων εισώρμησαν μέσα και άρχισαν τη λεηλασία. Όλη η κινητή περιουσία λεηλατήθηκε, το θησαυροφυλάκιο απογυμνώθηκε εξ ολοκλήρου, το αρχειοφυλάκιο αποτεφρώθηκε με όλα τα σπάνια και ιστορικά κειμήλια: χρυσόβουλα, κώδικες, χειρόγραφα ευαγγελίων και άλλων βιβλίων. Ο ναός πυρπολήθηκε, οι βιβλιοθήκες σκορπίστηκαν και τέλος τα πάντα καταστράφηκαν. Η μονή Βαζελώνος με τον πλούτο της και την εσωτερική της διάρθρωση δεν υπήρχε πλέον...

Οι τσετέδες και οι Τούρκοι χωρικοί των γύρω χωριών, αφού λεηλάτησαν ολοκληρωτικά τη μονή Βαζελώνος, έμαθαν ότι πολλοί Έλληνες και Ελληνίδες κατέφυγαν στο κοντινό δάσος την προηγου-

μένη νύχτα για να σωθούν. Η πληροφορία τους ήταν πρόκληση και ξύπνημα των κτηνωδών ορέξεών τους. Έπρεπε να πιάσουν τους Έλληνες και κυρίως τις Ελληνίδες για να περάσουν μια νύχτα οργίων και αίματος.

Σαν τα λαγωνικά χώθηκαν μέσα στο δάσος, αναζητώντας τα θύματά τους. Και σε λίγο κουβαλούσαν ομάδες-ομάδες έντρομων χριστιανών, τους οποίους οδηγούσαν στη μονή με χτυπήματα και μαχαιριές. Όσοι κάπως αντιστέκονταν ή ήταν δύσκολο να μεταφερθούν στη μονή εκτελούνταν επί τόπου. Όλο το δάσος αντηχούσε από πυροβολισμούς, από βογγητά, ουρλιάσματα ανθρώπων που τους σφάζουν, από κλάματα.

Αοπλοι και με γυναικόπαιδα οι Έλληνες, χωρίς να ξέρουν καλά τις κρυψώνες του δάσους και χωρίς να φαντασθούν ότι θα έφτανε η εγκληματική μανία και η κτηνώδης όρεξη για γυναικεία σάρκα ως εκεί που κρύφθηκαν προσωρινά, συνελήφθησαν σχεδόν όλοι με ελάχιστο κόπο από τους Τούρκους. Οι γυναίκες υπέστησαν τα πάνδεινα. Αποτρόπαιοι και φρικαλέοι οι τσετέδες και οι άγριοι Τούρκοι χωρικοί των γύρω χωριών και οι πρόσφυγες Τουρ-

κολαζοί έπεφταν πάνω σ' αυτές σαν αγρίμια. Πολλές φορές, χωρίς να περιμένουν να τις φέρουν στη μονή ή να τις τραβήξουν παράμερα τις εβίαζαν μπροστά στους δικούς τους είτε από σαδισμό, είτε από εγκληματική πώρωση και τις έσφαζαν κατόπιν».

Έκτοτε, το μοναστήρι δεν ανέκαμψε. Λίγοι μοναχοί επέστρεψαν και προσέφεραν κατάλυμα σε γυναικόπαιδα μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, κατά την ύστερη φάση της Γενοκτονίας. Λίγο μετά, έφυγαν και αυτοί. Ευτυχώς, διέσωσαν την ιερά εικόνα του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου. Αυτή μετεφέρθη στις Σέρρες από τον μοναχό Διονύσιο Αμαραντίδη. Το 1970, η εικόνα της αποτομής του Αγίου Ιωάννη τοποθετήθηκε στον Ιερό Ναό Προδρόμου και Βαπτιστού Αγίου Ιωάννη, στον Άγιο Δημήτριο Ελλησπόντου Κοζάνης, όπου γίνεται πανηγυρικός εορτασμός κάθε χρόνο στις 24 Ιουνίου. Σήμερα, μόνον ερείπια υπάρχουν. Το παρεκκλήσι του Προφήτη Ηλία, με τις περίφημες τοιχογραφίες που σώζεται δίπλα στη Μονή, χρονολογείται από τον 17ο αιώνα, ενώ χρησίμευε και ως κοιμητήριο της Μονής.

Η ΑΓΝΩΣΤΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΖΥΓΟ (25 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1821) ΚΑΙ Ο ΚΑΠΕΤΑΝ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ταξίαρχος (Δ) Κωνσταντίνος Μπίμπιζας - Πίνης

25 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1821

«Οι χωρικοί της Αττικής επαναστατούν κατά του Οθωμανικού ζυγού. Μια επέτειος ξεχασμένη από το επίσημο κράτος, άγνωστη στην υπόλοιπη Ελλάδα, αλλά γνωστή στα χωριά των ξωτάρηδων, όπως υποτιμητικά αποκαλούσαν οι Αθηναίοι τους χωρικούς της Αττικής. 202 χρόνια πέρασαν από τότε που Χασιώτες, Μενιδιάτες, Λιοσώτες, Καματεριώτες, Μεσογείτες, Δερβενοχωρήτες, Κουλουριώτες και Ασπροπύργιοι (Καλύβια της Χασιάς τότε) με κύριο αρχηγό τον Χασιώτη Μελέτη Βασιλείου, με ελάχιστο οπλισμό και με διάφορα γεωργικά εργαλεία, αξίνες και σκεπάρνια ύψωναν το ανάστημά τους στην Οθωμανική Αυτοκρατορία που τους καταδυνάστευε επί 4 αιώνες».

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Οι επαναστάτες συγκεντρώθηκαν από τα διάφορα σημεία της Αττικής στο Μενίδι, στις 24 Απριλίου 1821 το απόγευμα. Τα χαράματα της 25ης Απριλίου μπήκαν στην πόλη από την πύλη της Μπουμπουνίστρας. Ο οπλισμός τους ανεπαρκέστατος: αποτελούνταν από σκουριασμένες πιστόλες, φτυάρια, πιρούνες, σουβλές, παλούκια, ρόπαλα και κάθε είδους αιχμηρά αντικείμενα. Από τις περιγραφές του Σουρμελή, προξένων και ξένων περιηγητών μαθαίνουμε ότι οι επαναστάτες μπήκαν στην Αθήνα δυο ώρες πριν ξημερώσει, αφού έσφαξαν τους κοιμισμένους φρουρούς. Με αρχηγό τον Μελέτη Βασιλείου, τον Αναγν. Κιουρκατιώτη, τον Γιάννη Ντάβαρη, τους Λεκκαίους, τον φιλικό Δήμο Αντω-

νίου, μαζί με πολλούς παπάδες, αρματωμένους και ντυμένους με τα άμφιά τους, οι επαναστάτες - αφού ενώθηκαν με τους κατοίκους της Αθήνας - κραύγαζαν «Χριστός Ανέστη» και «Ελευθερία - Ελευθερία», άρχισαν να χτυπούν τις καμπάνες των εκκλησιών και τέλεσαν δοξολογία για την ευλογία των όπλων. Η Αθήνα, αλλά και τα χωριά της Αττικής ύστερα από 252 χρόνια Φραγκοκρατίας και 365 χρόνια Τουρκοκρατίας, 617 χρόνια σκλαβιάς συνολικά, ήταν πλέον ελεύθερα.

ΚΑΠΕΤΑΝ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ο Μελέτης Βασιλείου γεννήθηκε το 1778 στη Χασιά (σημερινή Φυλή Αττικής) και προερχόταν από φτωχή αγροτική οικογένεια. Ως άνθρωπος που διέθετε μεγάλη επιρροή, κατάφερε να εξασφαλίσει προνόμια για την περιοχή του που μαστιζόταν από την τουρκική

κακοδιοίκηση. Παράλληλα ήταν μέλος της Φιλικής Εταιρείας. Με το ξέσπασμα της επανάστασης, κατάφερε, ξεγελώντας τις τουρκικές αρχές υποκρινόμενος πίστη σε αυτές, να πάρει άδεια για στρατολόγηση ανδρών και στις 18 Απριλίου 1821 χτύπησε στον Κάλαμο τα προερχόμενα από την Εύβοια τουρκικά αποσπάσματα. Λίγες μέρες μετά ηγήθηκε επίθεσης κατά της Αθήνας.

Συγκεκριμένα, κατά τη νύχτα μεταξύ 25ης και 26ης Απριλίου, 600 ένοπλοι επιτέθηκαν στα τείχη από την πλευρά μεταξύ των Αγίων Αποστόλων και της Μπουμπουνίστρας και γρήγορα κατάφεραν να κυριαρχήσουν σε ολόκληρη την πόλη εκτός της Ακροπόλεως. Από το 1822 μέχρι και το 1825 ο Βα-

σιλείου προβιβάστηκε σταδιακά στους βαθμούς του πεντηκόνταρχου, του χιλιάρχου και εν τέλει του ταξίαρχου, ενώ παράλληλα συμμετείχε μεταξύ άλλων σε μάχες στο Σχηματάρι, στην Ακρόπολη, στον Μαραθώνα όπως και στην εκστρατεία του Ανδρούτσου στην Ανατολική Στερεά. Αργότερα, ο Βασιλείου διορίστηκε από τον Γιάννη Γκούρα δεκατιστής της Αττικής, αναζωπυρώνοντας έτσι τις τοπικές αντιπαλότητες των προηγούμενων ετών. Τον Μάιο του 1826 ο Μελέτης Βασιλείου, δολοφονήθηκε από συντοπίτες του, οι οποίοι με την επιδρομή του Ομέρ Πασά στην Αττική έσπευσαν να δηλώσουν υποταγή (ενέργεια με την οποία διαφώνησε ο Βασιλείου) όντες σε ρήξη με τον φρούραρχο Ακροπόλεως Γκούρα.

Η Πύλη της Μπουμπουνίστρας ή Μεσογείτικη πόρτα

Ήταν μια πύλη στα ανατολικά τείχη της Αθήνας κοντά στην Πύλη του Αδριανού, εκεί που σήμερα βρίσκεται η γωνία της λεωφόρου Αμαλίας με την οδό Όθωνος, στην πλατεία Συντάγματος. Το όνομα Μπουμπουνίστρα το πήρε από την ομώνυμη πηγή που βρισκόταν δίπλα της, εντός των τειχών, τα νερά της οποίας μπουμπούνιζαν καθώς κατέβαιναν με ορμή από τους Αμπελόκηπους, ακολουθώντας το υδραγωγείο του Αδριανού.

Εκδηλώσεις Πολεμικού Μουσείου

Ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας **Στρατηγός Κωνσταντίνος Φλώρος**, επισκέφθηκε το Πολεμικό Μουσείο Αθηνών, ανήμερα της επετείου της **25ης Μαρτίου 1821**. Ο Αρχηγός των Ενόπλων Δυνάμεων περιηγήθηκε σε έκθεση γλυπτών με θέμα την Ελληνική Επανάσταση του 1821 και εξέφρασε την απεριόριστη ευαρέσκειά του προς τον Πρόεδρο του Πολεμικού Μουσείου Αναστάσιο Λιάσκο για το πολυσχιδές έργο και τις πολυποικίλες δράσεις του Μουσείου. Το Πολεμικό Μουσείο τίμησε την Εθνική Επέτειο της 25ης Μαρτίου, με ειδικές δράσεις και ελεύθερη είσοδο, ως ακολούθως:

- Δωρεάν θεματικές περιηγήσεις στις αίθουσες του 1821 και στο διάγραμμα για την Επανάσταση.
- Δωρεάν περιήγηση και βιωματικό επετειακό πρόγραμμα με θέμα την Ελληνική Επανάσταση του 1821, για παιδιά ηλικίας 9 έως 16 ετών, στην αίθουσα «ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ».
- Περιήγηση σε έκθεση γλυπτών με θέμα την Ελληνική Επανάσταση του 1821, από τον Πρόεδρο του Συλλόγου Ελλήνων Γλυπτών κ. Ξενοφώντα Δεστέφανο.
- Παρουσίαση του μουσικού κώδικα επικοινωνίας της Φιλικής Εταιρείας και αποκωδικοποίηση κειμένου με τη χρήση του κρυπτογραφικού αλφάβητου.
- Εκτέλεση άλματος ελεύθερης πτώσης, με τη χρήση μάσκας εικονικής πραγματικότητας (VR).
- Παρουσίαση από την αγιογράφο-ζωγράφο Έλενα Κρυστάλλη της έκθεσης αγιογραφίας με θέμα «Ενθεες Συνθέσεις».
- Συμμετοχή Αναβιωτών με στολές και εξοπλισμό της εποχής του 1821.
- Προβολές επετειακού οπτικοακουστικού υλικού, σε σημεία των εκθεσιακών χώρων.
- Προβολή σε τηλεοπτική οθόνη, στην αίθουσα του 1821, της κινηματογραφικής ταινίας «Τετράδιο Γενεθλίων μιας Όμορφης και Παράξενης Πατρίδας-1821» Παραγωγή Πολεμικού Μουσείου, με τραγούδια της Φωτεινής Δάρρα (πίانو: Γιώργος Παπαχριστούδης-Χορηγία κινηματογραφικής παραγωγής: Sky Express).
- Προβολή ντοκιμαντέρ αφιερωμένο στην Εθνική Επέτειο με τίτλο «Η Μυστική Συνέλευση της Βοστίτσας ως Απαρχή του Εικοσιένα» στο αμφιθέατρο του Πολεμικού Μουσείου.

Επέτειος της 25ης Μαρτίου 1821

Εγκαίνια Παραρτήματος Χαλκίδας

Λεωφόρος Θρασυβούλου Παπαστρατή 8
Χαλκίδα 34100

Εκδηλώσεις Πολεμικού Μουσείου

Το Σάββατο 6 Μαΐου 2023, ο Έλληνας Πρωθυπουργός **Κυριάκος Μητσοτάκης** εγκαινίασε το Πολεμικό Μουσείο Χαλκίδας.

Το Πολεμικό Μουσείο Χαλκίδας στεγάζεται στον ιστορικό εμβληματικό χώρο της Σχολής Πεζικού και ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του Προέδρου του Πολεμικού Μουσείου Αναστασίου Λιάσκου και των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του. Αποτελεί άλλο ένα Παράρτημα του Πολεμικού Μουσείου.

Ο Πρόεδρος του Πολεμικού Μουσείου **Αναστάσιος Λιάσκος**, σε πρόσφατες δηλώσεις του προς τους δημοσιογράφους, εξέφρασε την ακράδαντη πεποίθησή του πως η πρωτοβουλία αυτή του Πολεμικού Μουσείου ανοίγει ένα νέο σημαντικό κεφάλαιο για τη Χαλκίδα και την ευρύτερη περιοχή της Εύβοιας, που θα προσδώσει σημαντικά οφέλη, σε πολλά επίπεδα στην τοπική κοινωνία και κατ' επέκταση σε ολόκληρη τη χώρα. Παράλληλα, ο κ. Λιάσκος επεσήμανε πως το Πολεμικό Μουσείο Χαλκίδας θα αποτελέσει χαρακτηριστικό σημείο αναφοράς και σημαντικό πόλο έλξης για μικρούς και μεγάλους φίλους της πλούσιας ιστορίας της Ελλάδας, με απώτερο στόχο την τόνωση της εθνικής μνήμης και την ενίσχυση της εθνικής αυτογνωσίας. Ουσιαστικά, πρόκειται και για έναν χώρο, με αναφορά και επίκεντρο την ιστορική γνώση, την τουριστική αξιοποίηση και την ψυχαγωγία.

Στρατηγική Συνεργασία του Πολεμικού Μουσείου με το Aegean College

Το Πολεμικό Μουσείο και το Aegean College προχωρούν σε μία δυναμική και πολυεπίπεδη συνεργασία, η οποία αναμένεται να αποφέρει πολλαπλά και αμοιβαία οφέλη τόσο για το προσωπικό του Μουσείου όσο και για τους φοιτητές του Κολλεγίου.

Η συμφωνία συνεργασίας περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τα εξής:

- Ειδική πολιτική διδάκτρων, με αναδρομική ισχύ από 1 Αυγούστου 2020 και για 8 έτη, στα στελέχη και τους οπλίτες-ναύτες-σημνίτες θητείας του Πολεμικού Μουσείου, καθώς και στους συγγενείς α΄ βαθμού αυτών, σε όλα τα προγράμματα σπουδών του Κολλεγίου.

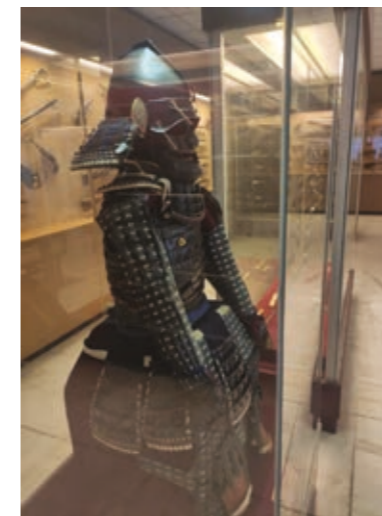
- Πρακτική άσκηση φοιτητών του Κολλεγίου σε τομείς δραστηριοποίησης του Πολεμικού Μουσείου.

- Ανάπτυξη από κοινού δράσεων και εκδηλώσεων που προάγουν τον ελληνικό πολιτισμό και παιδεία καθώς και την έρευνα της ελληνικής ιστορίας.

Το σχετικό μνημόνιο συνεργασίας υπογράφηκε από τον Πρόεδρο του Aegean College, κ. **Νικόλαο Μακρυπλίδη** και από τον Α΄ Αντιπρόεδρο του Δ.Σ. του Πολεμικού Μουσείου, **Αντιστράτηγο Νικόλαο Χιονή**.

Πανοπλία Ιάπωνα πολεμιστή «Σαμουράι» του 14ου αιώνα μ.Χ.

Υπλόγος (ΦΠΖ) Θεοφάνης Βλάχος
Υπεύθυνος Ιστορικού Αρχείου/Πολεμικού Μουσείου

Οι πρώτες πανοπλίες Σαμουράι εμφανίστηκαν στην Ιαπωνία στις αρχές του 9ου αιώνα μ.Χ. και ήταν ιδιαίτερα πολυτελείς και βαριές. Οι πανοπλίες εξελίχθηκαν τους επόμενους αιώνες και συμβάδισαν με την εξέλιξη του πολέμου και της εποχής τους, ενώ στις ειρηνικές περιόδους αποτελούσαν ένδειξη του κύρους του ατόμου που την έφερε. Η χρήση τους σταμάτησε το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα.

Η πανοπλία που εκτίθεται στο Πολεμικό Μουσείο είναι μέρος της Συλλογής Σαρόγλου και αποτελείται από το πρόσθιο και οπίσθιο τμήμα του θώρακα, συνδεδεμένα μεταξύ τους με σιδερένιο σύνδεσμο, κράνος και μάσκα, δύο επενδύτες χεριών, το περίζωμα, δύο περιμέσια και δύο περικνημίδες.

Σύμφωνα με μία επιγραφή που βρίσκεται στο αριστερό αυτί του κράνους η χρονολογία κατασκευής της πανοπλίας πιθανολογείται ότι είναι το 1351, την πρώτη φάση της ιαπωνικής περιόδου Μουρομάτσι (1338-1537). Κατά πάσα πιθανότητα η συγκεκριμένη πανοπλία προοριζόταν όχι για τα πεδία των μαχών, αλλά για τελετές και παρελάσεις εξαιτίας της ελαφριάς κατασκευής της.

Ο θώρακας είναι κατασκευασμένος από λεπτά ξύλινα τεμάχια επικαλυμμένα με λάκα (βερνίκι), προερχόμενη από ρητίνες κωνοφόρων της Ιαπωνίας. Στενά σιδερένια ελάσματα εσωτερικά ενισχύουν τα ξύλινα μέρη. Τα ξύλινα τμήματα φέρουν εξωτερικά χάλκινα διακοσμητικά στοιχεία. Στη ράχη υπάρχει ξύλινη υποδοχή για τη στερέωση και μεταφορά σημαίας. Στη δεξιά πλευρά του στήθους υπάρχει επίχρυσο διακοσμητικό στοιχείο σε σχήμα χρυσάνθεμου.

Οι επενδύτες των χεριών και το περίζωμα, που δενόταν στη μέση του πολεμιστή με λινή ζώνη, είναι κατασκευασμένα από δέρμα το οποίο εσωτερικά είναι επενδυμένο με λινό ύφασμα και εξωτερικά με σιδερένιο αλυσιδωτό πλέγμα. Το τμήμα τους που καλύπτει την παλάμη αποτελείται από σιδερένια ανατομικά ελάσματα στο σχήμα του χεριού. Συγκροτούνται από τον κορμό της πανοπλίας με κεράτινα κουμπιά και υφασμάτινες θηλιές.

Τα δύο περιμέσια τα φορούσε ο πολεμιστής πάνω από το περίζωμα στο μέρος της μέσης. Συγκροτούνταν από τον κορμό της στολής με δύο μεταξωτά κορδόνια, τα οποία αποτελούνται από λακαρισμένα στενά ξύλινα τμήματα και συνδέονται μεταξύ τους με μεταξωτά κορδόνια.

Οι περικνημίδες είναι κατασκευασμένες από κάθετα ξύλινα λακαρισμένα τμήματα, ενισχυμένα εσωτερικά με λεπτά σιδερένια ελάσματα, ενώ τα ξύλινα τμήματα συνδέονται με μεταξωτά κορδόνια. Στο μέρος της εσωτερικής πλευράς των κνημών υπάρχει ένα προστατευτικό δερμάτινο τμήμα.

Το κράνος και η προσωπίδα είναι σιδερένια λακαρισμένα με ιαπωνική λάκα. Τα πτερύγια που φέρει το κράνος είναι ξύλινα, λακαρισμένα και ενισχυμένα με στενά σιδερένια ελάσματα, συνδεδεμένα με μεταξωτά κορδόνια, τα οποία λειτουργούσαν ως προστατευτικά του λαιμού. Το κράνος είναι επενδυμένο εσωτερικά με ύφασμα. Λόγω της βαριάς σιδερένιας κατασκευής του κράνους, δεν αποκλείεται να μην αποτελούσε τμήμα της συγκεκριμένης πανοπλίας, η οποία είναι πολύ ελαφριάς κατασκευής, αλλά να προοριζόταν για πεδία μαχών. Κράνος και προσωπίδα συνδέονται με μεταξωτά κορδόνια. Η προσωπίδα ήταν προστατευτικό του προσώπου, έχοντας αποκρουστικά χαρακτηριστικά για να προκαλείται τρόμος στον εχθρό, εξαιτίας της άγριας μορφής του πολεμιστή που τη φορούσε.

Παρουσίαση συλλογής με θέμα την Ελληνιστική Περίοδο (4ος αι. π.Χ. - 1ος αι. μ.Χ)

Αρχαία Παλμύρα

Η βιβλιοθήκη του Μουσείου έχει το προνόμιο να φιλοξενεί τη μοναδική συλλογή βιβλίων που αφορούν στην Ιστορία του Ελληνικού Κόσμου και Πολιτισμού της Ανατολής στην Αλεξανδρινή και Ελληνιστική Εποχή, η οποία παραχωρήθηκε ως δωρεά από την Δρ. Ποτίτσα Γρηγοράκου, ιστορικό, ερευνήτρια της ιστορίας του ελληνιστικού πολιτισμού της Ανατολής και Καθηγήτρια στο Λαϊκό Πανεπιστήμιο.

Επίσης, φιλοξενείται σε ηλεκτρονική μορφή το πλούσιο αρχείο της που αφορά στο ίδιο θέμα, αποτελεί σημαντική σελίδα της πολιτισμικής μας ιστορίας και οφείλουμε να το διασώσουμε για τις επόμενες γενιές. Περιέχει ψηφιοποιημένα βιβλία, κείμενα καθηγητών, μελέτες ερευνητών, βίντεο και πολλά αρχεία σε μορφή Power Point, που αφορούν στις ελληνιστικές πόλεις της Ανατολής, με πολλές εικόνες και την πλήρη ιστορία τους. Επίσης, μεγάλα άλμπουμ με εικόνες από τα ωραιότερα ευρήματα του ελληνικού πολιτισμού στην Ανατολή, σαν «Παρθενώνες» στις ερήμους και τα Δελφικά παραγγέλματα στην Ασία.

Συνοπτική παρουσίαση του θέματος

Ο Αλέξανδρος υλοποίησε το στρατηγικό σχέδιο του Φιλίππου να απελευθερώσει τις ελληνικές αποικίες στα παράλια της Μ. Ασίας, ελληνικές πόλεις-κράτη από τον 6ο-7ο αι. π.Χ., ώστε να δημιουργήσει

ανάσχεση και απομάκρυνση των Περσών από το Αιγαίο ζωτικό χώρο του ελληνισμού από την πιο μακρινή αρχαιότητα, στον οποίο οι Πέρσες είχαν εγκαταστήσει τότε (337-336 π.Χ.) μεγάλη πολεμική ναυτική δύναμη. Οι νίκες του στις τρεις μεγάλες επίσημες μάχες απέναντι στον πολυάριθμο στρατό του Δαρείου, του χάρισαν την Περσική Αυτοκρατορία στην Ασία. Η επίδραση του Αλεξάνδρου και των Ελλήνων στην Ανατολή άλλαξε πολιτικά και πολιτιστικά τον τότε κόσμο. Οι Αλεξανδρινοί χρόνοι αποτελούν το τέλος της κλασικής αρχαιότητας και την απαρχή της περιόδου της παγκόσμιας Ιστορίας που ονομάστηκε Ελληνιστική (4ος αι. π.Χ. – 1ος αι. μ.Χ.).

Η έλευση του Αλεξάνδρου και των Ελλήνων στην Ανατολή, κυρίως από το 330 π.Χ. και μετά, άλλαξε την γεωπολιτική και πολιτισμική μορφή του τότε κόσμου της Ανατολής. Την αυτοκρατορία του (26 χώρες, από τα Β. Βαλκάνια έως τα όρια της Κίνας και των Ιμαλαΐων, 5.200.000 τ.χλμ.) διαδέχτηκαν τα ελληνιστικά βασίλεια (300 π.Χ.), από την Αίγυπτο έως τα όρια της Κίνας και η Ασία έγινε διάσπαρτη με ελληνικές πόλεις που συμπλήρωσαν τις 70 Αλεξανδρείες σύμφωνα με τον Πλούταρχο. Η επικοινωνία Ανατολής και Δύσης δημιούργησε έντονες εμπορικές και πολιτισμικές ανταλλαγές φέρνοντας σε επαφή τους δύο κόσμους και διαμορφώνοντας κοινωνίες πολυ-πολιτισμικές. Η ελληνική γλώσσα έγινε οικουμενική και αποτέλεσε δίαυλο εξάπλω-

σης του ελληνικού πολιτισμού. Πολλά στοιχεία του υιοθετήθηκαν από τους εντόπιους λαούς και διατηρήθηκαν στις τέχνες και θρύλους της Ασίας.

Δημιουργήθηκαν δύο σημαντικοί πυρήνες, η Εγγύς Ανατολή με άξονα τις πόλεις Αλεξάνδρεια Αιγύπτου - Δαμασκό - Αντιόχεια, βασίλεια Πτολεμαίων και Σελευκιδών και η Κεντρική Ασία με τα ελληνιστικά βασίλεια το Ελληνο-Βακτριανό και το Ινδο-Ελληνικό (330 π.Χ. - 10 μ.Χ.).

Η Αλεξάνδρεια, στο βασίλειο των Πτολεμαίων (330 π.Χ.), ήταν το σημαντικότερο λιμάνι του τότε κόσμου, κόμβος τριών Ηπείρων, πόλη πλούτου και χλιδής αλλά και έντονης πνευματικής ζωής. Έγινε φάρος του ελληνικού πολιτισμού με την μεγάλη Βιβλιοθήκη, κέντρο πανανθρώπινης γνώσης και πρώτο Πανεπιστήμιο του κόσμου. Οι σοφοί από όλη την ελληνική επικράτεια δημιούργησαν εκεί τις βάσεις όλων των επιστημών και της Τεχνολογίας, που διδασκόμαστε ακόμα σήμερα στα Πανεπιστήμια. Ο Συρακούσιος Αρχιμήδης στην Φυσική, ο Ευκλείδης στην Γεωμετρία, Αρίσταρχος ο Σάμιος, ο Ερατοσθένης ο Κυρηναίος, ο Εύδοξος ο Κνίδιος στην Αστρονομία, ο Ηρόφιλος στην Ιατρική, ο Ήρων, ο Φίλων του Βυζαντίου στην Τεχνολογία, κ.λπ. Κοσμογονία Επιστημών και Φιλοσοφίας με τελευταία την Υπατία στον 5ο αι. μ.Χ., το τέλος της αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας. Η πόλη επηρέασε όλον τον ελληνιστικό κόσμο και τη Ρώμη η οποία υιοθέτησε πλείστα όσα στοιχεία της ελληνικής τέχνης, γλυπτική, ζωγραφική, ψηφιδωτά με θέματα ελληνικής Μυθολογίας.

Ο κοίλος άξονας της Αν. Μεσογείου, που ξεκινά από την Κυρήνη-Κυρηναϊκή (Λιβύη), ελληνικές αποικίες από την μακρινή αρχαιότητα, συνεχίζει στην Αλεξάνδρεια (331 π.Χ.), περιλαμβάνει την Δαμασκό, απόλυτα εξελληνισμένη, φτάνει στην Αντιόχεια (300 π.Χ.), σημαντικό κέντρο εμπορίου, πλούτου και τεχνών, στην Πέργαμο, κέντρο Τέχνης και εκλεπτυσμένης ζωής και συνεχίζει με τις ελληνικές αποικίες της Μ. Ασίας (6-7ου αι.). Άξονας αμιγώς ελληνικού πολιτισμού και ελληνικής γλώσσας. Στον χώρο αυτόν πήγαν οι Ρωμαίοι το 64 π.Χ. και διατήρησαν την ελληνοφωνία του χώρου, που ήταν έντονη, ιδίως στις πόλεις. Οι ντόπιοι κάτοικοι, Αραμαίοι ως επί το πλείστον, κρατούσαν τον πολιτισμό και τη γλώσσα τους, όμως τα ελληνικά ήταν η βασική γλώσσα επικοινωνίας. Άλλοι όμως εξελληνίστηκαν χάρη στα ελληνικά σχολεία. Στον άξονα αυτόν δημιουργήθηκε η Ρωμαϊκή Αυτοκρα-

τορία της Ανατολής που ονομάστηκε αργότερα Βυζάντιο και κράτησε επίσης την ελληνοφωνία του χώρου. Οι Άραβες πήγαν το 640 και μέχρι να εξαραβίσουν κατοίκους και Δημόσια Διοίκηση κράτησαν τα ελληνικά ως επίσημη γλώσσα επικοινωνίας μέχρι τέλους του 7ου αι. (Νόμος Walid, Mostafa El Abbadi). Σχεδόν 10 αιώνες ελληνοφωνίας για την περιοχή!

Ο πυρήνας της Κ. Ασίας με τα ελληνιστικά βασίλεια κράτησε την ελληνική διοίκηση τρεις αιώνες. Βασίλειο των Σελευκιδών έως το 250 π.Χ., μετά ανεξάρτητο βασίλειο της Βακτριανής έως το 140 π.Χ. Πολλές οι ελληνικές πόλεις στον χάρτη, ορισμένες γνωστές, ενώ άλλες δεν εντοπίστηκαν. Ορισμένες ήταν απλά φρούρια, ενώ άλλες βρίσκονταν σε σημαντικούς εμπορικούς κόμβους και έγιναν κοσμοπολίτισσες και εντυπωσιακές. Γοήτευσαν τοπικούς λαούς που υιοθέτησαν στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού και τέχνης μέσα στις δικές τους τέχνες, Τέτοια πόλη ήταν η Αϊ Χανούμ στο Β. Αφγανιστάν, που ανασκάφηκε από την Γαλλική Αποστολή (1965-1967) (Paul Bernard) και βρέθηκε ως είχε, ώστε να γνωρίσουμε ΠΩΣ ήταν αυτές οι ελληνιστικές πόλεις της Ανατολής, με ελληνικά και τοπικά στοιχεία, με Έλληνες και ντόπιους κατοίκους.

Μετά την κατάληψη των ελληνιστικών βασιλείων από τους Κουσάνους οι Έλληνες μετακινήθηκαν προς την Ινδία, στο Ινδο-ελληνικό βασίλειο, έως το 10 ή 30 μ.Χ. με σταδιακή ινδοποίηση. Στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού και τέχνης υιοθετήθηκαν από τους Κουσάνους και πέρασαν στην Βουδιστική τέχνη Γανδάρα και ταξίδεψαν έως την Άπω Ανατολή για πολλούς αιώνες.

Στη Δ. Κίνα σε βουδιστικούς ναούς εμφανίζονται μορφές με δυτικά χαρακτηριστικά και στοιχεία ελληνικής μυθολογίας, όπως ο φτερωτός λέων ή «άγγελος» με φτερά (στοιχεία που πήγαν στην Δ. Κίνα με την γειτονική τέχνη Γανδάρα). Πηγαίνοντας πιο μακριά, στην Ιαπωνία, η μορφή του Ηρακλή περνά από τα νομίσματα των Ελλήνων βασιλέων της Βακτριανής στον Προστάτη του Βούδα Βαζραπάνι που κρατά το βάζρα, δηλ. τον κεραυνό, αντί για το ρόπαλο. Φτάνοντας στην Ιαπωνία παίρνει την μορφή Ιάπωνα Πολεμιστή Μιο και γίνεται η θεότητα Σοκονγκούζι, προστάτης του Βούδα.

Το σύνολο του ανωτέρω υλικού είναι διαθέσιμο σε κάθε Έλληνα και ξένο πολίτη που θα ήθελε να εξερευνήσει την σελίδα αυτή του πολιτισμού μας.

Παράρτημα Θεσσαλονίκης

Τετραλογία Πολύκλειτου Ρέγκου

Το σύνολο της τοιχογραφίας του Πολύκλειτου Ρέγκου διακοσμούσε αρχικά αίθουσα του εντευκτηρίου οπλιτών του Γ' Σώματος Στρατού. Το κτίριο κτίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1940 για να λειτουργήσει ως «Σπίτι του Στρατιώτη». Αργότερα μετατράπηκε σε Στρατιωτικό Θέατρο. Ο ζωγράφος Πολύκλειτος Ρέγκος κλήθηκε το 1949 από τον τότε Σωματάρχη, Στρατηγό Γρηγορόπουλο, να διακοσμήσει τις δύο αίθουσες που ήταν συμμετρικά τοποθετημένες ως προς την είσοδο και προορίζονταν για βιβλιοθήκη και για αναψυκτήριο. Στην πρώτη αίθουσα συνέθεσε ο ζωγράφος μια τοιχογραφία με ιστορικό περιεχόμενο (τετραλογία της ελληνικής ιστορίας) και στη δεύτερη αίθουσα μια άλλη τοιχογραφία με θέματα από την καθημερινή ζωή των στρατιωτών, η οποία δεν έχει σωθεί. Στις 5 Ιουλίου 1980 απεστάλη στο Υπουργείο Πολιτισμού έκθεση σχετική με την αποτοίχιση του έργου και στις 7 Αυγούστου η πρόταση χαρακτηρισμού του ως «Έργο τέχνης χρήζοντος ειδικής κρατικής προστασίας». Στις 24 Οκτ. 1980 εκδόθηκε η σχετική απόφαση χαρακτηρισμού (ΥΠΠΕ/ΓΔΠΑ/

ΥΑΠΑ/ΔΙΛΑΠ/2293/64900) η οποία δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 117/Β/6-11-80. Αμέσως μετά την αποτοίχιση της «τετραλογίας», λόγω της κατεδάφισης του Στρατιωτικού Θεάτρου, την τελική συντήρηση και τοποθέτηση των τμημάτων της τοιχογραφίας σε κορνίζες, ανέλαβαν και έφεραν σε πέρας οι συντηρητές αρχαιοτήτων Διονύσης Καπιζιώνης και Θανάσης Παλούσης στο εργαστήριο τοιχογραφιών της 4ης Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων. Οι συντηρημένες πλέον τοιχογραφίες περίμεναν έναν μόνιμο κατάλληλο χώρο για την οριστική τους τοποθέτηση. Το 1993 μετά από σχετικό έγγραφο του Πολεμικού Μουσείου Θεσσαλονίκης, ζητήθηκε η έκθεση να τοποθετηθεί στις αίθουσές του και έκτοτε παραμένει έως σήμερα. Οι τοιχογραφίες κατέχουν σημαντική θέση στο ζωγραφικό έργο του καλλιτέχνη. Έχει τοιχογραφήσει με νωπογραφίες (Fresques) στη Θεσσαλονίκη: το παρεκκλήσι του Αγίου Δημητρίου, τον Άγιο Στυλιανό, μικρό Ναό στο χώρο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1943), τον Ναό του Προφήτη Ηλία στο στρατιωτικό αεροδρόμιο του Σέδες (1954), επίσης στο Παρίσι τον καθεδρικό Ναό του Αγίου Στεφάνου και στην Ουάσιγκτον τον καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας.

Αυτοπροσωπογραφία Πολύκλειτου Ρέγκου, 1927, ελαιογραφία.

Συλλογή Κωνσταντίνου Πολ. Ρέγκου.

Ο Πολύκλειτος Ρέγκος ήταν Έλληνας ζωγράφος και χαράκτης του 20ού αιώνα. Γεννήθηκε το 1903 στη Νάφο και το 1913 εγκαταστάθηκε οικογενειακά στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε την περίοδο 1920-1926 στη Σχολή Καλών Τεχνών δίπλα στον Νικόλαο Λύτρα, ενώ από μετά τον γάμο του το 1930, συνέχισε τις σπουδές του για μια πενταετία στο Παρίσι όπου μαθήτευσε στην Ακαδημία Grande Chaumiere, στο Λούβρο αλλά και στο εργαστήριο χαρακτικής του Δημητρίου Γαλάνη. Επίσης, επισκέφτηκε μουσεία διάφορων χωρών μελετώντας από κοντά έργα σπουδαίων ζωγράφων. Μετά από την επιστροφή του στην Ελλάδα εγκαταστάθηκε μόνιμα στη Θεσσαλονίκη, όπου έζησε μέχρι τον θάνατο του στις 3 Νοεμβρίου 1984.

Είναι ο πρωτόκλιτος της ζωγραφικής τέχνης στη Θεσσαλονίκη και γενάρχης των σύγχρονων εικαστικών καλλιτεχνών στη Βόρεια Ελλάδα. Τα εικαστικά της πόλης είναι συσφασμένα με την πρόοδό του στην τέχνη και με την ευρύτερη παρουσία του στην εικαστική σκηνή, αφού ο ίδιος ήταν ο δάσκαλος των νεότερων ζωγράφων, ο διοργανωτής εκθέσεων και λοιπών εκδηλώσεων για τα εικαστικά, ενώ συμμετείχε επίσης από ποικίλες θέσεις σε όλη την καλλιτεχνική ζωή της πόλης.

Βιβλιογραφία

- Κωνσταντίνος Ρέγκος, Αυτοβιογραφική αναφορά στον ζωγράφο Πολύκλειτο Ρέγκο, Θεσσαλονίκη, ΙΑΝΟΣ, 2015.
- Κωνσταντίνος Ρέγκος - Κατερίνα Πετρινωτή Αγκαζιρ, Πολύκλειτος Ρέγκος 1903-1984. Ο βίος και το έργο του. Χειρόγραφες σελίδες αυτοβιογραφίας, Θεσσαλονίκη, ΙΑΝΟΣ, 2016.
- Επιμέλεια: Κωνσταντίνος Ρέγκος, Η Θεσσαλονίκη του Πολύκλειτου Ρέγκου 1912 - 2012, Κατάλογος Έκθεσης, Θεσσαλονίκη, ΙΑΝΟΣ, 2022.

Παράρτημα Ναυπλίου

Ευρωπαϊκή Νύχτα Μουσείων 2023

Το Πολεμικό Μουσείο Παράρτημα Ναυπλίου το Σάββατο 13 Μαΐου, ημέρα που γιορτάζεται η Ευρωπαϊκή νύχτα μουσείων 2023, συμμετείχε σε αυτή με είσοδο ελεύθερη για το κοινό, από τις 20:00 έως & τις 23:00.

Εικαστική έκθεση με τίτλο ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΙΑ της κας Ιωάννας Τσαχτσιρλή

Το Σάββατο 13 Μαΐου & ώρα 20:00 εγκαινιάστηκε η εικαστική έκθεση με τίτλο ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΙΑ της κας Ιωάννας Τσαχτσιρλή, στον ισόγειο χώρο του Μουσείου. Η έκθεση παρέμεινε στο Μουσείο μας με είσοδο ελεύθερη για το κοινό, έως & την 31η Μαΐου.

Γιλέκο ή κοντογούνι. Μέρος της στολής της Βασίλισσας της Ελλάδος Αμαλίας. Σε σκούρο χρώμα, χρυσοκέντητο & πάρα πολύ εφαρμοστό. Χρονολογείται από το 1839.

Παράρτημα Τρίπολης

Το Πολεμικό Μουσείο/Παράρτημα Τρίπολης φιλοξενεί το ψηφιδωτό της εικαστικού Ελευθερίας Γκέκα, «Θεόδωρος Κολοκοτρώνης», βασισμένο στην προσωπογραφία του Karl Krazeisen ο οποίος ζωγράφισε τον Κολοκοτρώνη στα 1828. Η Ελευθερία Γκέκα που φιλοτέχνησε το έργο στην ιδιαίτερή της πατρίδα την Πτολεμαΐδα, έχει τοποθετηθεί ως εικαστικός του 1ου Δημοτικού Σχολείου Τρίπολης και στις αποσκευές της έφερε το ψηφιδωτό στην Τρίπολη τιμώντας τον Εθνικό Ήρωα επιλέγοντας το Πολεμικό Μουσείο για την έκθεσή του.

Στο έργο υπάρχει άμεση ψηφοθέτηση με ιταλική ψηφίδα dona tuirano. Στα σημεία του προσώπου η ψηφίδα έχει κοπεί πιο μικρή για να δοθεί εκφραστικότητα και έμφαση. Ο κάμπος (φόντο) έχει δημιουργηθεί από κονίαμα και έχει αποτυπωμένη με το γραφικό χαρακτήρα του Κολοκοτρώνη την υπογραφή του και τη φράση "το «αν» εσπάρθη πολλές φορές αλλά δεν εφύτρωσε."

Ο επισκέπτης που στέκεται μπροστά στο ψηφιδωτό διαισθάνεται ότι το σμίλευμα της άψυχης και τραχιάς πέτρας με την ιεροτελεστική τοποθέτηση των ψηφίδων, αποδίδουν την καλλιτεχνική φωνή και το πάθος της Ελευθερίας Γκέκα για την τέχνη, που στο συγκεκριμένο έργο εμπνέεται πρωτίστως από το σεβασμό της στον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη.

Παράρτημα Καλαμάτας

Στρατηγός Βενετσάνος Κετσέας

Ο Βενετσάνος Κετσέας γεννήθηκε το 1892 στην Κορώνη της Μεσσηνίας. Φοίτησε στο δημοτικό σχολείο του Κάμπου Αβίας και στο Γυμνάσιο Αρρένων της Καλαμάτας. Τελειώνοντας το σχολείο κατατάχθηκε στον στρατό σαν στρατιώτης και σε λίγο χρονικό διάστημα έγινε Λοχίας. Με την αρχή των Βαλκανικών Πολέμων υπηρέτησε ως Λοχίας και πολέμησε στο μέτωπο της Ηπείρου. Τελειώνοντας ο πόλεμος μπήκε στην Στρατιωτική Σχολή των Ευελπίδων το 1913 και αποφοίτησε ως Ανθυπολοχαγός το 1916 όπου υπηρέτησε σε διάφορες μονάδες της Βόρειας Ελλάδας. Το 1916 πολέμησε στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και το 1919 συμμετείχε στη Μικρασιατική Εκστρατεία. Το 1924 παντρεύτηκε στην Καλαμάτα την Ευτυχία Τζαϊλοπούλου και αργότερα απέκτησε δύο παιδιά.

Το 1937 ανέλαβε την διοίκηση του 9ου Συντάγματος Πεζικού της Καλαμάτας. Ο Συνταγματάρχης Κετσέας οργάνωσε υποδειγματικά το σύνταγμα το οποίο διέπρεψε στον δυσκολότερο τομέα των μετώπων στην Αλβανία. Με την εισβολή των Γερμανών, ο Ελληνικός Στρατός αναγκάστηκε να υποχωρήσει και το 9ο Σύνταγμα επέστρεψε συντεταγμένο στην Καλαμάτα

Όταν ήρθε η κατοχή, στο σπίτι του Συνταγματάρχη Κετσέα στην Καλαμάτα έγιναν διάφορες συναυτήσεις για την έναρξη της αντιστασιακής δράσης με αποτέλεσμα οι συναυτήσεις αυτές να γίνουν αντιληπτές από τους Ιταλούς και να συλληφθεί ο Κετσέας τρεις φορές. Στις 3 Φεβρουαρίου του 1955 πέθανε από καρκίνο σε ηλικία 62 ετών. Αξιοσημείωτο είναι ότι όλοι τον εκτιμούσαν για την ακεραιότητα του χαρακτήρα του, την χριστιανική του πίστη, την προσήλωση στο στρατιωτικό δίκαιο και κυρίως για την μεγάλη στρατιωτική και επαγγελματική του κατάρτιση.

Η προτομή του Στρατηγού Βενετσάνου Κετσέα κοσμεί τον δεύτερο όροφο του Πολεμικού Μουσείου Καλαμάτας.

Παράρτημα Χαλκίδας

Στις 09 Μαΐου 2023 οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί του 26ου Πειραματικού Γυμνασίου-Μαρασλείου Αθηνών, επισκέφθηκαν το Πολεμικό Μουσείο Χαλκίδας κατά την ημερήσια εκπαιδευτική τους εκδρομή στην πόλη της Χαλκίδας.

Αθλοπαιδιές κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία

Ανεξάρτητος Μεραρχία.
Αγώνες. Άλμα Τριπλούν

Ανεξάρτητος Μεραρχία.
Αγώνες. Άλμα εις Ύψος

Ανεξάρτητος Μεραρχία.
Αγώνες. Πάλη

Ανεξάρτητος Μεραρχία.
Γυμναστικές Ασκήσεις

